Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. No. 236. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. TUESDAY, DECEMBER 15, 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, ВІВТОРОК, 15-го ГРУДНЯ 1981 Ч. 236. VOL. LXXXVIII.

В ПОЛЬЩІ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН

Варшава, Польща. — В суботу увечері, 12-го грудня, прем'єр польського уряду і генеральний секретар компартії Войцєх Ярузельскі виступив по радіо з промовою, в якій він повідомив, що його уряд проголошує воєнний стан в Польщі з уваги на конфлікт з робітниками. Вже раніше на вулицях Варшави появилися панцерні вози й танки ударних військових частин, а крім цього зміцнені відділи поліції. На головних шляхах у Польщі відбуваються пересування військових частин, а поліція дозброюється важкою зброєю.

В законі про впровадження воєнного стану в Польщі, який проголосив уряд Ярузельского сказано: „Скликування і організування всякого роду публічних сходин, процесів і демонстрацій заборонені. Мистецькі й спортові імпрези мусять перед відбуттям отримати дозвіл на це. Богослуження й релігійні обряди можуть відбуватися тільки в церквах. Поширювання інформацій будь-якими засобами заборонено. Всі особи, які перебувають на публічних місцях, мусять мати при собі особисті документи. Запроваджується поліційну годину від години 10-ої вечора до 6-ої ранку. Хто міняє місце свого побуту на більше як 48 годин, мусить дістати урядовий дозвіл на це. В радіопередачах і в телебаченні будуть передавані тільки одні центральні передачі. Незайняті урядники й працівники тих установ дістають відпустки. Всю зброю треба здати на міліційні станиці до 24 годин. Приватний рух через кордони стриманий. Стриманий продаж бинзини й інших погінних засобів для всіх приватних машин. Всі особи, які не підпорядкуються цим зарядженням, у віці 17 і більше років будуть інтерновані впродовж тривання закону про воєнний стан, або передані воєнним судам."

В неділю, 13-го грудня, поляки зустріли на вулицях своїх міст,а в першу чергу у Варшаві, Ґданську та промислових центрах військові й поліційні патрулі та численні бойові вози. Озброєні частини були готові до стрілу, на що їх приготовили видані їм накази і їхні командири. Серед населення зростає напруження й постає небезпека масових виступів, які можуть закінчитися проливом крови.

Служба безпеки перевела масові арешти серед провідників профспілки „Солідарність" та серед провідної польської інтеліґенції. Особливу увагу присвячують органи безпеки молоді. Серед арештованих є також група недавніх найвищих керівників комуністичного режиму в Польщі на чолі з Едвардом Ґєреком, колишнім генеральним секретарем компартії, Пйотром Яросевічем, колишнім прем'єром, та Єжи Лукашевічом, колишнім шефом комуністичної пропаґанди.

СВІТ ЗАТУРБОВАНИЙ ПОДІЯМИ В ПОЛЬЩІ

Вашінґтон. — Події в Польщі заскочили світ своєю брутальністю й надуживанням сили з боку уряду, очоленого генералом Войцєхом Ярузельським. Зміцнені відділи поліції окружили центральні бюра професійної спілки „Солідарність", заблькували головні перехрестя Варшави та деяких інших міст, на вулицях появилися танки й панцерні вози, а служба безпеки переводить арешти. Все це відбувається в атмосфері великого напруження, яке ще тільки збільшує проголошений Ярузельським воєнний стан.

Державний секретар ЗСА Александер Гейґ, який був в той час в Брюсселю, заявив: „Ми серйозно стурбовані подіями в Польщі. Хоч немає ніяких даних про рухи совєтських військ, ми будемо пильно слідкувати за дальшим розвитком подій у Польщі і довкруги неї. Якщо б СССР інтервеніював у Польщі, наслідки того були б дуже поважні й довготривалі". Державний департамент у Вашінґтоні викликав амбасадора Польщі і керівника совєтської місії прибути на розмову.

Канцлер Західньої Німеччини, який саме тепер перебуває на візиті у Східній Німеччині, Гельмут Шмідт дотепер не зайняв ніякого становища до останніх випадків у Польщі, а тільки на пресовій конференції поінформував, що він і Еріх Гонекер, комуністичний лідер Східньої Нюмеччини „дискутували розвиток подій у Польщі". Репортери, які перебувають у його товаристві, звітують, що західньонімецький канцлер намагається зменшити драматичність подій у Польщі, а один з його дорадників заявив, що НАТО не повинен скликувати з приводу тих подій ніякої наради. Перебування Шмідта у Східній Німеччині зовсім минулося з його ціллю. В містах де він появляється, вулиці пусті, а брами позамикані. В брамах більших домів стоїть поліція, а на вулиці невеликого міста Ґюстова, яке він відвідував, появилися групи дітей, які підносили оклики „Еріх Гонекер! Еріх Гонекер!".

Органи масової інформації в СССР ще не розпочали своєї пропаґанди з похвалами для Ярузельського й нападами на польський нарід, а зокрема на робітників і їхню незалежну профспілку „Солідарність", бо, як звичайно у такій ситуації, вони вичікують, аж сателіти висловляться і їх опісля можна буде цитувати, як „голоси світової преси".

Сателіти не забарилися зі своїми виступами. Мадярщина й Чехо-Словаччина були першими серед сателітів, які вдарили у фанфари з приводу акцій польського комуністичного уряду. Обидві країни в своїх газетах та в радіопересиланнях заатакували польських робітників та обсипали похвалами Ярузельського і взагалі польських комуністів за те, що „вони знайшли розв'язку, в тій ситуації".

Папа Іван Павло II, під час недільного виступу у Ватикані, закликав до збереження спокою в Польщі та до негайних переговорів.

Українець виступив на міжнародній конференції в Японії

Ню Йорк-Токіо (Пресова служба „Сучасности"). — В суботу і неділю, 27 і 28 листопада ц.р., в місті Саппоро, Японія, відбувся міжнародний симпозіюм на тему „Територіяльні проблеми і мир". Симпозіюм організував комітет, у склад якого входять японські політики і відомі суспільні діячі, занепокоєні питанням експансії, що загрожує мирові в усьому світі. Між ними були Шінсаку Гоґґен, колишній заступник міністра зовнішніх справ і дорадник в справах зовнішньої політики Японії; Шінічі Мішіда, колишній міністер і державний дорадник Комітету за повернення північної територіі (Гоккайдо); Гаруо Окада, віце-спікер Палати представників; Гаїме Терасава, професор університету в Токіо та багато інших.

Мирослав Смородський

У симпозіюмі взяли участь представники ЗСА, Китаю, Австралії, Афганістану, Швеції, Камбоджі, Литви та інші. З промовою про політичне й економічне поневолення України виступив як представник журналі „Сучасність" адвокат Мирослав Смородський.

Покликаючись на гасло конференції, що для „встановлення миру в світі територіяльні проблеми мають особливе значення", М.Смородський сказав, що Україна є якраз прикладом того, як росіяни порушують територіяльну недоторканість. Він ознайомив слухачів з історією України і її боротьби за свою ідентичність і незалежність. „Ми мусимо зрозуміти одну загальну істину, — говорив адв. М. Смородський, — що Совєтський Союз не є гомогенним монолітним суспільством. Навпаки, це примусова амальгама багатьох народів, етнічних і расових груп. Як один із спостерігачів підкреслив, у Совєтському Союзі є більше мусулманів, ніж в Об'єднаній Арабській Республіці. Питання неросійських народі у СССР — постійно діючий фактор. Воно є невід'ємною частиною совєтської внутрішньої культури, зовнішнього політичного процесу. Воно відіграє головну ролю у формуванні політики розподілу капіталу, витрат на оборону та у взаєминах СССР з країнами Сходу та Заходу і в китайсько-совєтських стосунках".

„На протязі сторіч засобом Москви для збереження своєї геґемонії був централізований російський шовінізм, відомий як політика русифікації. Проводячи таку політику, після підкорення територій різних країн, Москва намагалася знищити різні народи і расові групи в надії, що кінцем виникне штучний „совєтський народ", який таким способом скристалізує її імперію, розкинуту на половину земної кулі... Нам треба зрозуміти, що, позбавляючи народи й етнічні групи їхніх прав на культурне і політичне самовиявлення, а теж придушуючи людські права, Совєтський Союз є світовою наддержавою, яка загрожує мирові в усьому світіл. Без сили тих численних народів, над якими Москва панує в межах Совєтського Союзу, вона не була б спроможна загрожувати своєю експансіоністичною політикою територіяльній недоторканости інших країн."

„Одним з останніх зразків такої загрози є Афганістан і Курильські острови. Зрозумівши характер совєтських порушень прав народів СССР, провідні державні діячі світу зможуть зробити переоцінку Совєтського Союзу, завдяки чому виникне концепційна та моральна противага совєтській системі влади. Зрозумівши проблему національного питання в Совєтськім Союзі, народи світу побачать, що совєтські дії в Афганістані і на території північної Японії — це відбиток експансивних прагнень СССР.:.

Зробивши наголос на порушення національних і етнічних прав у Совєтському Союзі, такі конференції як ця, привернуть увагу і підтримають окремі місцеві рухи в совєтському бльоці, які кидають одчайдушний виклик безкомпромісному колоніялізмові.

„В наступному десятиріччі, — казав промовець, — ми побачимо постійне зростання опозиції до совєтської русифікації в 14-ти неросійських республіках, зокрема в Україні". Вивчаючи події минулого, знавці цих справ на Заході повинні дійти до висновку, що ук-

(Закінчення на стор. 4)

СОВЄТСЬКА ПРЕСА НАПАДАЄ НА РЕҐЕНА

Київ, УССР. — Совєтська преса ще й досі згадує президента Роналда Реґена „добрим словом" за його виступ в крайовому клюбі преси у Вашінґтоні, у якому він запропонував конкретний роззброєневий плян і зменшення нуклеарних ракет середнього засягу, який мав би ввійти в життя впарі із зменшенням совєтських ракет типу СС-20 розміщених у східній частині СССР і країнах Східньої і Центральної Европи.

Київська „Радянська Україна" у числі з 20-го листопада ц.р., передруковуючи заяву совєтського пресового агентства ТАСС у цій справі, назвала промову президента Р. Реґена „демагогічною заявою", яка, мовляв, „мала за мету замаскувати курс Вашінґтона щодо небезпечної ядерної політики його Адміністрації".

Як і в кожному випадку, совєтські засоби масової інформації, в тому числі також вже згадане аґентство ТАСС, дуже часто користуються цитатами вирваними з контексту західніх інформацій. Найбільше, однак, кореспондентові ТАСС сподобався виступ Д. Кортрайта, директора організації „Американські громадяни за розумний мир", який подібно, як „Радянська Україна", вважає, що „виступ Р.Реґена позбавлений будь-якого практичного змісту і є прикладом пропаґандистського позерства". Покликаючись на неназване „французьке телебачення", ТАСС твердить, що виступ Президента ЗСА був „дипломатичним маневром розрахованим на західньоевропейських союзників, де останнім часом наростає хвиля антивоєнних і антиамериканських виступів".

Інша газета „Молодь України", інформує, у числі з 15-го листопада, що не Совєтський Союз, а З'єднані Стейти Америки „культивують доктрину війни, починаючи вже від 1945 року, тобто від скинення першої атомної бомби в Японії. Від того часу, на думку газети, ЗСА змагаються за перевагу в озброєнні, зокрема атомовому і цей „свій курс намагаються також накинути своїм західньоевропейським союзникам з НАТО".

Покликаючись на Леоніда І. Брежнєва, генерального секретаря ЦК КПСС і голову Президії Верховної Ради СССР та його інтерв'ю надруковане у „Правді", названа газета підкреслює і погрожує, що „який би спосіб президент Р.Реґен не обрав для розв'язання ядерної війни, він не добється своїх цілей — відплата буде невідворотною".

КНР і Індія розпочали переговори

Пекін, КНР. — Китайсько-індійський спір у справі спільної границі є болячим місцем у відносинах між тими двома державами. З огляду на важливість тієї справи для обидвох сторін в Пекіні почалася перша фаза переговорів у цій справі, яких зміст і перебіг не є ні одним з партнерів публікований у пресі, а тільки подається загальникові інформації.

Сучасна китайсько-індійська границя визначена остаточно ще на початку Першої світової війни 1915 року так званою комісією МекМегона, який був головою тієї комісії і високим урядником британської колоніяльної адміністрації в Індії. Тому і називається вона „лінія МекМегона". Комісія визначила границю арбітрально, враховуючи тільки інтереси Великої Британії та проти волі тодішнього китайського правління, яке не мало сили, ні можливостей домогтися хочби тільки частково узгляднення своїх дезидератів. Лінії тієї не визнав ні тодішній китайський уряд, ні ніякий після нього, зате визнає його індійський уряд, бо вона виключно корисна для Індії. Китай вимагає повороту до попередньої, званої природньою, границі, яка пробігає вздовж річок та гірських хребтів і була традиційним розмежуванням між тими двома країнами. Граничний спір зв'язаний з тим відтинком границі, який пробігає в індійській частині Кашміру, претенсії до якого висував Пакістан.

КНР пробувала декілька разів почати переговори з Індією в справі ректифікації кордону, а коли Індія не погодилася на те, 1962 року китайські війська перейшли той кордон, в короткому часі зломили збройний спротив індійських військ і частину спірної території прилучили до Китаю. Індія заморозила тоді дипломатичні відносини з КНР, що відбивалося на різних інших політичних потягненнях тієї країни. Щойно п'ять років тому Індія погодилася на обмін амбасадорами. Спроби нормалізації відносин між обидвома країнами знову були перервані в'єтнамсько-китайським збройним конфліктом, у якому Індія станула по боці В'єтнаму й СССР, протектора В'єтнаму.

Не зважаючи на неґативну поставу Індії й особисто прем'єра Індії Індіри Ґанді, Пекін безперервно намагався розпочати діялог і переговорами добитися визнання змін. В червні цього року міністер закордонних справ КНР Ґуанґ Ґуа відвідав Індію і при тій нагоді запросив Індіру Ґанді до Китаю. Хоч прем'єр Ґанді запрошення не відкинула, але офіційної згоди не дала. Тоді в часі недавньої конференції в Канкуні, Мехіко, присутній на ній прем'єр КНР Джао Дзіянґ знову запросив присутню на тій конференції прем'єра Індії Ґанді й вона запрошення прийняла офіційно, але реченця для візити ще не визначено.

Теперішня фаза переговорів проходить в діловій і дружній атмосфері.

КУППО ВІДЗНАЧАТЬ 5-РІЧЧЯ ГЕЛЬСІНКСЬКОЇ ГРУПИ

Ню Йорк, Н. Й. — Президія Конференції Українських Політичних Партій і Організацій (КУППО) повідомляє, що в неділю, 20-го грудня ц.р., тут в Українському Народному Домі при 140 Друга авеню відбудеться, за активною співпрацею складових організацій КУППО та при співучасті Головної ради УДР, відзначення 5-ліття з дня створення Української Гельсінкської Групи в Києві. У програмі: д-р Михайло Воскобійник — відкриття, Микола Плавюк — доповідь „П'ятиліття УГГ і її значення в українській визвольній акції"; виступи представників ЗП УГГ ген. Петра Григоренка, д-р Ніни Строкатої-Караванської і Надії Світличної. Після доповідей — запити і відповіді.

РІЗДВЯНИЙ ЯРМАРОК ПЛАСТУ

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 20-го грудня ц.р., від год. 10-ої ранку до 2-ої по полудні, у власному Домі при 144 Друга авеню, відбудеться різдвяний ярмарок коша пластунок місцевої станиці. Можна буде придбати багато потрібних речей на ялинку і різдвяний стіл. Напередодні ярмарку, тобток в суботу, 19-го грудня, о год. 2-ій по полудні, до Пластової Станиці загостить св.Миколай. У програмі сценка у виконанні новацтва. Небесна канцелярія буде відкрита від години 10-ої ранку.

Відбудеться концерт учнів двомовної програми

Вінніпеґ, Ман. — В неділю, 24-го січня 1982 року, о год. 2:30 по полудні, у Залі Століття Манітоби, відбудеться величавий концерт, під час якого виступлять всі учні англо-української програми яка проходить у публічних школах Манітоби. Цим концертом діти відзначать Акт проголошення незалежности України з 22-го січня 1918 року та 90-річчя приїзду перших українських піонерів до Канади.

Англо-українська двомовна програма була введена в манітобських публічних школах у вересні 1979 року. Введення програми було уможливлене зміною провінційного шкільного акту у липні 1978 року, чим дозволено користуватися іншими мовами, крім англійської і французької, під час нормального шкільного дня. Цього року, в третьому році існування програми, 540 дітей є зареєстрованих, а навчання відбувається у 8-ох школах і 6-ох різних шкільних округах та в одній українській католицькій школі.

Квитки на цей концерт можна набути від Батьківського комітету сприяння українські мові, ч. тел. 943-9131.

Батьківський комітет звертається до всіх українських організацій у Вінніпеґу з проханням стриматися від влаштовування других імпрез на цей день, щоб дати ширшій українській громаді змогу численно прибути на цей концерт.

РІЗДВЯНА ЯЛИНКА У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон, Д. К. — Заходами 78-го Відділу Союзу Українок Америки ім. Степанів тут буде виставлена від 21-го грудня до 3-го січня 1982 року у Смитсонському інституті — крайовий музей американської історії при Конститушен авеню і 14-ій вулиці Н.В., різдвяна українська ялинка, яку можна буде оглядати кожного дня в урядових годинах.

У світі

З БЕЙРУТУ, ЛИВАН, НАДХОДЯТЬ ЩОРАЗ ГІРШІ вістки про зростаючі непорозуміння, неполадки й конфлікти серед різних груп населення. Розклад країни доводить до того стану, коли наступає боротьба всіх проти всіх. Будь-яка мала причина породжує збройні зудари. Впродовж одного дня, 10-го грудня, 20 осіб згинуло у висліді таких міжусобиць. В портовому місці Тріполі у вибуховій катастрофі згинуло 10 осіб, а понад 60 було поранених. Короткий час після вибуху прийшло до збройного зудару двох мусулманських груп. Одна з них закинула другій, що та мала той вибуховий матеріял і, недбало орудуючи ним,довела до несподіваного вибуху, жертви якого такі великі. В невеликому місті Абдаль одна група мусулман напала на замешкалий мусулманами й християнами будинок, заатакувала мешканців того будинку, а накінець зірвала будинок вибухівкою. Покищо з руїн будинку видобуто понад 10 жертв і багато поранених. Пошукування за жертвами нападу тривають у руїнах будинку далі.

ПІСЛЯ ЗНАЧНОГО ПЕРЕГРУПУВАННЯ урядових військ в Ель Сальвадорі військове командування. тієї респубіки розпочало чергову велику очищувальну акцію проти лівих партизан. Ця очищувальна акція відбувається в гористій провінції Моразан, де значна частина поверхні покрита лісами й через те для партизан існують пригожі можливості. Вони створили там свої бази й сконцентрували там значну частину своїх відділів. Ціллю акції є з одного боку знищити бойову силу партизан, знешкідливши якнайбільше число з-поміж них, а з другого боку знищити підпільну організаційну систему лівих угрупувань, які ведуть боротьбу з урядом. Терен цей лежить 125 миль на північний схід від столиці та недалеко державного кордону з Гондурасом, куди партизани тікають у випадку небезпеки з боку урядових військ.

ТОМАС ЕНДЕРС, ПОМІЧНИК ДЕРЖАВНОГО секретаря для міжамериканських справ ЗСА заявив представникам американської преси, що на пропозицію Державного секретаря до теперішнього уряду Нікараґуа полагодити спірні справи не наспіла з Нікараґуа ніяка відповідь. А політика тієї країни продовжує далі бути ворожою до ЗСА і йти повністю по лінії політики СССР. Ендерс заявив, що нормалізація відносин між ЗСА і Нікараґуа застрягла на мертвому пункті, бо з боку Нікараґуа немає взагалі ніякого відгуку на пропозиції висунені Александром Гейґом. Нікараґуа й надалі надмірно й зовсім без оправданої причини розбудовує свої збройні сили при помочі офензивної зброї з СССР. В часі конференції американських країн в Санта Люсія державний секретар Гейґ мав довгу зустріч з міністром закордонних справ Нікараґуа, Міґуелем Брокманом. Після тієї конференції Гейґ дав вислів своїм оптимістичним на тому відтинку передбачуванням, які одначе не оправдалися.

АНДРЕАС ПАПАНДРЕУ, ПРЕМ'ЄР І МІНІСТЕР закордонних справ сучасного грецького соціялістичного уряду, повідомив після свого повороту з конференції міністрів оборони країн НАТО в Брюсселі, що Греція буде обмежувати свою співпрацю з НАТО на відтинку оборони і мілітарної співпраці. Він пояснив, що йдеться про такі засадничі справи як спільне командування, спільні маневри, співпраця штабів і команд оперативних одиниць тощо. На летовищі в Атенах, куди прибув з конференції НАТО в Брюсселі, Папандреу, його зустріла бурхлива масова демонстрація. Демонстранти голосно схвалювали його неприхильну поставу на конференції міністрів оборони НАТО та його спротив підписанню спільного протоколу з нарад та закликували до дальшого загострення його постави.

В Америці

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ВИРІШИВ покищо не вносити оскарження проти молодих американців, які не зареєструвалися до військової служби в означеному реченці, а почекати до вирішення цієї справи Адміністрацією президента Роналда Реґена, яка незабаром мала б зайняти становище до цієї й інших справ, пов'язаних з армією. Бюра реєстрації інформують, що приблизно 800,000 молодих рекрутів забули, зіґнорували або з інших мотивів не зареєструвались у поборових бюрах. Речник Департаменту Джан Рассел заявив кореспондентам, що генеральний прокуратор Вілліям Френч Смит розіслав у тій справі спеціяльне зарядження для стейтових прокуратур у якому між іншим натякається що Уряд покищо не вирішив чи він буде продовжувати примусову реєстрацію чи ні. Противники примусової реєстрації заявляють, що зарядження Департаменту справедливости є чималою перемогою тих, які від років боролися проти цього адміністраційного зарядження.

ПАТРИША ГИРСТ ПІСЛЯ ДОВШОЇ МОВЧАНКИ і упорядкування свого приватного життя знову стала центром уваги засобів масової інформації, опублікувавши свою власну книжку спогадів, у якій вона описує своє насильне схоплення і пізніше співпрацю з так званою Симбіонійською визвольною армією. Вміжчасі 26-річна П.Гирст вийшла заміж за поліціянта з Лос Анджелесу, до речі, її колишнього охоронника, і є матір'ю 6-місячної дівчинки. У своїх спогадах Гирст розкриває деякі таємниці праці згаданої терористичної групи, яка займалася нападами на банки й інші фінансові інституції та вбивствами поліціянтів.

ЗГІДНО ЗІ СТАТИСТИКОЮ КРАЙОВОГО ЦЕНТРУ виховання, на черговий шкільний рік зареєструвалося рекордове число студентів, хоч освітні установи побоювалися, що реєстрація студентів в цьому році дещо сповільниться з огляду на обмеження фондів федеральним Урядом. Досі на студії в різних університетах і коледжах зареєструвалося 12,322,469 студентів, два відсотки більше як в 1980 році. Серед зареєстрованих переважають дівчата, які вже шість років підряд становлять більшість у 943-ох навчальних інституціях. Від 1975 року число студенток на університетах зросло із 45 до 52 відсотків. З огляду на тяжкий економічний стан, число студентів у приватному шкільництві дещо змаліло.

ПОМІЧНИК ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА БУША і його давній приятель Ричард Н. Банд був найменований на високе становище в Республіканській партії і від січня 1982 року виконуватиме функцію заступника голови Крайового комітету цієї партії. Повідомляючи про цю номінацію голова Крайового комітету Республіканської партії Ричард Ричардс заявив кореспондентам, що Р.Банд керуватиме майже всією політичною і інформаційною активністю партії і буде одним з найвище поставлених функціонарів після голови. Не виключно,кажуть політичні спостерігачі, що це назначення викличе нові непорозуміння в середині Республіканської партії, бо її консервативне крило напевно буде протестувати проти Р. Банда, відомого з його ліберальних переконань.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ КАЖУТЬ, ЩО директор Сі-Ай-Ей Вілліям Кейсі не позбувся ще цілковито клопотів, не зважаючи на те, що сенатська комісія для справ розвідки оправдала його і заявила, що вона не бачить причини чому Кейсі не може очолювати цієї установи. Але крім голосування, багато сенаторів заявили пізніше, що вони втратили довір'я до нього, а це, на думку багатьох політиків,дуже багатозначна заява.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.
P O Box 346 Jersey City N J 07303

Вашінгтон і Центральна Америка

Серед численних поголосок і здогадів про „неминучу бльокаду" чи навіть „мілітарну інвазію" Нікараґуа збройними силами ЗСА, з'ясування становища Америки вияснилося в промові державного секретаря Гейґа, на конференції Організації Американських Держав, що відбулася кілька днів тому на Караїбському острові Санта Люція. Його промова, гостра й безпосередня, виявила настанову Америки відносно Нікараґуа.

Генерал Гейґ офіційно заявив, що Вашінгтон „у спілці з іншими державами (Центральної Америки) зробив все, що розважне і конечне, щоб не дозволити будь-якій країні встановити випадову базу терору проти котроїнебудь із держав у Центральній Америці".

Водночас із запевненням, ген. Гейґ оскаржив сандіністичний уряд Нікараґуа в організуванні армії „три рази численнішої ніж це була армія за усуненої диктатури Сомози". Він говорив, що ця мілітаризація Нікараґуа спричинює ширення терору та кровопролиття в Ель Сальвадорі, Ґватемалі і Гондурасі.

Йдучи слідами американської дипломатії, державний секретар також зустрівся приватно із міністром закордонних справ Нікараґуа, але він не скривав того факту, що цей міністер зовсім не переконав його, що Нікараґуа не висилає терористів до інших країн Центральної Америки. Також, американські урядові чинники повторюють, що Нікараґуа будує три військові летовища, і що нікараґуанські летуни є на вишколі в Болгарії і інших сателітніх країнах Східньої Европи.

Що ця зустріч між ген. Гейґом і закордонним міністром Нікараґуа не дала ніяких позитивних вислідів було видно по гострій атаці цього міністра на Америку. Він твердив, що Нікараґуа є під безустанним „пропаґандивним терором ЗСА" і що Нікараґуа збрӧться „для власної оборони перед можливою інвазією американських збройних сил".

Американські урядові чинники поступають обережно із справою надмірного зброєння Нікараґуа з огляду на становище Мехіко, яке є у приязні як з Нікараґуа так і теж з Америкою.

Державний департамент твердить, що Уряд ЗСА вестиме дальші наради з урядами Центральної Америки заки дійде до якогось важливого рішення в справі Нікараґуа. Американський Конґрес має теж рішати про збільшення мілітарної допомоги для тих центрально-американських країн, яким загрожує кубинська терористична інфільтрація та евентуальні прокомуністичні перевороти в Нікараґуа і Ель Сальвадорі.

Америка також старається дати більшу економічну допомогу і торговельні привілеї-полегші для обопільної заохоти до поширення ринкових і інвестиційних можливостей.

Можна, однак, припускати, що будь-яка мілітарна акція Америки відносно Нікараґуа, бодай під цю пору —виключена, хіба що комуністичні аґенти спровокували б Америку й інші центрально-американські країни на того роду мілітарну інвазію.

ПІСЛЯ ВИБОРУ НОВОГО КЕРІВНИКА ТРЕЙД—юніону англійських гірників, Артура Скарґілла, заноситься на загострення у відносинах між юніями й урядом Марґарет Тачер. Англійська преса при нагоді цих виборів пригадала, що це власне гірники і їхня юнія завалили консервативний уряд Едварда Гіта 1974 року. Новообраний керівник гірняків, юнія яких начислює 240,000 членів, негайно після вибору заявив, що він поставить урядові — власникові копалень, високі вимоги у підвищці платень. Він також заповів загострення боротьби з консервативним

Борис Левицький

ФАЛЬСИФІКАТОРИ БЕЗ СОВІСТИ І ЧЕСТИ

На весні 1960 року совєтські пропаґандисти святкували свій „подвиг" в боротьбі зі світлою і донині живучою постаттю Митрополита Шептицького. На екранах, головно в областях Західньої України показувано фільм „Іванна", випущений Київською кіностудією ім. Довженка. Двадцять років пізніше зі совєтської преси довідуємося, що повторне тиражування закінчилося 1980 року. Автором сценарія є росіянин Владімір Бєлаєв, який заявив, що дуже тішиться цією подією: фільм побачить нове молоде покоління, яке не могло його перед 20-ма роками побачити. Тепер у совєтській пресі пишеться, що фільм „Іванна" добре оцінений пресою та громадськістю".

Таке твердження є неправдивим, населення його бойкотувало, примусово бачили його партійні люди, енкаведисти, військовики та нечисленні групи молоді, зорганізовані комсомолом.

Колись, в київському, — зокрема за часів Шелеста, на високому рівні редаґованому журналі „Мистецтво", з'явилася в ч. 1 1960 року критична рецензія на цей фільм; закиди були зформульовані „дипломатично", але кожному зрозуміло: численні сцени, що показують „звірства" передані занадто натуралістично і „публіка реаґує на них неґативно".

Фільм показує Митрополита як співробітника ґестапо. Зміст можна так описати: 1944 року ідуть через вулиці Львова колони авт з вояками на Захід. Дівчата в мундирах регулюють рух на вулицях. Раптово з'являється величезна маса народу — похоронний похід, який має характер великої демонстрації. І тут Бєляєв, автор різних книжок, брошур та статтей проти „буржуазних націоналістів" та католиків, нагороджений ще за Сталіна (1952) державною премією, продовжує опис похорону. Одна дівчина, яка кермує вуличним рухом, питає старшого чоловіка: „Хто це помер"? Старець — сам... священик, відповідає: „Ховають убивцю". Дальше, отець Теодозій оповідає чому він так називає Митрополита.

Центральною особою є „Іванна", яку ґестапівці, за її допомогу партизанам, розстрілюють. На тлі тодішніх воєнних подій у Львові показують видумані сцени. Німецькі старшини СД і ґестапівці відвідують Митрополита, з якими він коляборує (!!) для яких робить прийняття і старається своїм авторитетом допомогти в перемозі Гітлера.

Бєлаєв, обманець і провокатор, замовчує, що Мирополит в першій новорічній промові під німцями, не сказав ані одного слова про „визволення" українців від совєтських сатрапів, що викликало обурення серед СД і ґестапо. Він промовчує лист Митрополита до гітлерівського проводу з проханням не вживати української поліції для транспорту жидів на місця їх розстрілів. Тоді шеф ґестапо Крюґер зажадав дозволу на фізичне знищення Митрополита і Гімлер не дозволив цього тільки тому, що СД мало точні дані, що в такому випадку все населення вхопить за зброю і буде мститися. Це відомо зі звідомлень тодішнього керівника СД у Львові Фріца Шенка, які автор цих рядків після війни мав у своїх руках і міг докладно простудіювати. Крюґер сказав тоді дослівно: „Якщо підійдуть росіяни під Львів — я особисто розправляюся з цим с... сином". Між Бєлаєвим, а Крюґером немає різниць, один і другий служаки режимів до себе подібних, режимів, що обтяжені злочинами супроти мільйонів невинних людей. Немає на світі такої держави, в тому й нацистської Німеччини, в якій би замордовано стільки комуністів, як це було в Совєтському Союзі. Це знають також Бєлаєви.

У зв'язку з фільмом „Іванна", ще одна інформація. В „Ізвєстіях" з 26-го квітня 1961 року появилася така нотатка: 24-го квітня 1961 року Верховний суд засудив режисера Слюсаренка на три роки ув'язнення, дві інші особи по два роки, а дві звільнено. Вони відповідали за трагічний випадок під час накручування фільму „Ніхто ще так не любив". Героїня фільму „Іванна" – Іна Бурдученко мусіла повторити сцену втечі з горіючого дому. Все закінчилося для неї нещасливо, вона — згоріла. „Ізвєстія" ще 9-го вересня 1960 року помістили кореспонденцію з Києва, в якій писалося: „Така дурниця стала зброєю в ідеологічній війні".

Ніхто не збирається боронити деяких церковних достойників, які з огляду на своє становище або політичну діяльність мали зв'язки з представниками німецької влади й навіть, безпотрібно компромітували не лише себе, а також українців, але це були вийняткові ситуації. Бєлаєви знають, що ціллю німецьких нацистів було знищити фізично український нарід, Україну зробити своїм „лєбенсравмом" і вони не були заінтересовані визнати навіть українських квіслінґів.

Автор цих рядків мав можливість і до війни і в часі війни кількакратно відвідувати Митрополита. Він вже перед війною був спаралізований і всякі „прийняття" в його присутності є нонсенсом; його заперечення нацизму витікало з релігійних переконань. Тут була головна причина чому він перестерігав українців постійно перед гітлеризмом, чому зобов'язав священиків виклинати з церкви братовбивців.

Для українців, без огляду на їхню релігійну приналежність, для віруючих і невіруючих, залишається постать Митрополита назавжди світлою частиною української історії. Бєлаєвам заявляємо: руки геть від Митрополита Шептицького!

Іван Я. Хамуляк

ЗА СИЛЬНУ УКРАЇНСЬКУ ДЕМОКРАТІЮ

(На марґінесі II З'їзду Українського Демократичного Руху)

Демократія по своїй суті означає правління народу над собою. У старинних часах демократія була протилежністю до монархії, або до правління якоїсь касти, аристократії чи оліґархії, а останньо теж і ще касти партократії. У модерній інтерпретації — це мала б бути система, що базується на економічній і політичній рівності всіх громадян. Це так сказати б теоретичні заложення, бо в практиці однак реалізація тієї ідеї може прибирати різні форми, починаючи від „демократії Сталіна" в СССР, а кінчаючи на американській англійській, французькій та інших демократіях, які абсолютно інакші, як ця перша в СССР. Справа не в самій назві, але перш за все в дусі, в інтерпретації тієї ідеї. І тут ми можемо розгубитися, можемо попасти в скрайні ситуації, де для одних і других демократів можуть бути зовсім протилежні інтерпретації тих чи інших суспільних чи політичних фактів.

Чесна і раціональна конкуренція окремих партій між собою потрібна і корисна, і виграє звичайно, той, хто може представити кращу програму і вміє її „продати" загалові. Але будучи чесним і відповідальним за свої слова і вчинки, такі конкуренти ніколи не посунуться так далеко, що собі взаємно відмовляти патріотизму, відданости праці для добра народу. Вони можуть різнитися в тій чи іншій ситуації, але одні й другі мають добро загалу на чолі усіх інших справ. Тому, скажімо, вибори скінчилися, люди трактують себе з пошаною і респектом до себе. „Фер плей" зобов'язує усіх.

Цікаве явище в історії народів. Усякі антидемократичні рухи, фашизм, нацизм і їм подібні заблиснули на якийсь час, мали навіть не раз поважні успіхи, але в скорому часі попали в конфлікти з дійсністю і кінчили своє існування доволі ганебно. Демократії, однак, хоч не раз і переживають деякі критичні моменти, в кінцевому ефекті, виходять переможними в усіх конфронтаціях з іншими системами. І це дуже важливе і маркантне. Німецький та італійський народи перед цілковитою катастрофою врятували їх власні демократи. Виглядає, що і російський фашизм-комунізм доходить теж до свого кінця і хтось і там буде мусіти теж рятувати російський і неросійський народи.

Восени 1944 року в університеті в Бресляві проф. Ганс Джірґенс Серафім мав цикл викладів для студентів про народи СССР. Сам він знаний економіст, автор ряду поважних наукових праць з економії та соціології, при тому директор Східньоевропейського інституту, колись також якийсь час перебував у Росії і був доволі обізнаний з українською проблематикою. На одному із своїх викладів сказав приблизно таке: українці не є жадні „кляйнруссе", але окрема нація, із своїми специфічними національними прикметами. Від росіян вони відрізняються не лише мовою, але в першу чергу своїм національним характером, вдачею. Українці є типовими індивідуалістами, що можна порівнювати до „бавернфольку", тоді коли росіяни є типовими колективістами, або „еґерфольком".

Але якщо йдеться про політичні здібності тих двох народів, то росіяни вміють поставити перед собою далекосяжні цілі і вміють до них прямувати і їх осягати. Українці сьогодні тих прикмет ще не мають. Росіяни вміли протягом історії виявити дії, що їх винесли на верхи народів світу. Ми, українці, не зважаючи на це, що теж багато усвідомлюємо себе про потреби „політичного думання і діяння", практично, однак, не потрапили просякнути тим політичним думанням і діями, хоч правду сказавши, ті речі можливі і до набуття і до реалізування.

Професор Серафім, який говорив тоді до біля 200 студентів (між ними були теж різні кандидати на майбутніх експертів для Східньої Европи,) не сказав аж так дуже щось нового. Микола Костомарів вже колись сказав: „громадська стихія Москви — це колективність, („общинность"), знищення особовости, навпаки тому, як в Україні, де принцип особовости раз у раз виявляє свою живучість". Про колективність росіян писав колись теж

(Продовження на ст. 3)

З господарського життя

В Абу Дгабі, Об'єднані арабські емірати, відбулася піврічна конференція ОПЕК. У відрізненні до всіх інших того роду конференцій, які мали місце останніми роками, на цій конференції предметом нарад, який привертав найбільше уваги, було питання не підвишки ціни на нафтову ропу, але навпаки, її обнижка. Потреба ревізії ціни вниз за нафтову ропу стає щораз більш наглядною з огляду на спад попиту на неї на ринках та зі збільшенням продукції в деяких країнах. Висока ціна на нафтову ропу, основний енерґетичний чинник нашої доби й загроза, що арабський світ який має більшість резерв тієї ропи на своїй території, може з політичних міркувань проголосити ембарго, або застосувати інші несподівані міри, зміцнила геологічні пошуки за ропою та численні пробні буріння, з яких численні виявили нові резерви. А з другого боку споживання ропи і її перетворів, зокрема бензини обнизилося у зв'язку з ощадностевою енерґетичною політикою. Через те країни ОПЕК прийшли до переконання, що пляновану підвишку ціни ропи треба 1982 року понехати, а навіть коли погіршиться ринкова ситуація для продуцентів, застановитися над обнижкою.

Положення американської сталевої індустрії гіршає і у зв'язку з тим керівні чинники тієї ділянки промислу вимагають від держави допомоги в стримуванні та в зменшенні імпорту закордонної сталі й сталевих виробів. Уряд президента Реґена погодився поробити заходи в тому напрямі, як про це повідомив речник Білого Дому та секретар торгівлі Малком Болдридж. У Брюсселі, Бельгія, в тій справі відбулася конференція, в якій узяли участь американські репрезентанти, а між ними державний секретар Александер Гейґ. Учасники конференції застановлялися над заходами проти дампінґовання (продажу нижче власних цін) европейської сталі на американському ринку. Европейські речники заперечували, що їхні фірми продають свою сталь і сталеві вироби на американському ринку нижче своїх цін продукції, але остаточно рішено розглянути й перевірити ті питання й тоді винести спільні рішення. Американська сталева промисловість загрозила, що коли не буде того роду інтервенції, тоді вона внесе до Уряду ЗСА формальну пропозицію визначити якнайнижчу квоту ввозу европейської сталі до ЗСА.

Зріст діяльности чужих виробничих і торговельних фірм на терені КНР викликав потребу податкової реґуляції їхніх прибутків на терені тієї країни. Уряд КНР повідомив, що у підготові є проєкт такого оподаткування, яке оминуло б подвійні податки для фірм, які працюють в Китаї: китайські податки і податки у матірній країні. Інформаційне агентство КНР-Нова китайська інформація повідомила, що проєкт податку передбачує податок від чистого зиску в висоті 20 до 40 відсотків від чистого зиску. Крім цього буде ще й додаткова податкова вплата залежно від потреби. Уряд КНР консультується з урядами інших країн, щоб створити передумови для відтягнення вплаченої в Китаї податкової суми від податку в матірній країні.

Черговою жертвою тісноти й пересування забезпеченевих фондів з ощадностево-позичкових товариств на спеціяльні фонди й сертифікати, які дають значно вищі відсотки, стає в „Ню Иорку бенк фор сейвінгс", найстарша того роду в стейті Ню Йорк інституція. Заснована 1818 року ця щадниця перетривала всі дотеперішні бурі на фінансовому ринку Америки, але теперішнього відпливу фондів не може перетривати, не зважаючи на 3,5 більйона активів і великі резерви. Пошуки за фінансовою інституцією, яка буде хотіти й зможе закупити Ню Йорк сейвінгс, тривають уже і є декілька охочих його набути. В обличчі великих втрат Ню Йорк сейвінгс цього року припинив різні традиційні виплати, бонуси й допомоги. Дирекція Ню Йорк сейвінгс, як подають її звіти, передбачувала важку ситуацію, але розвиток подій пішов так далеко, що вона не могла врятувати самостійности інституції. Усі вкладачі й власники конт мають забезпечену виплату своїх капіталів, не зважаючи на поважні втрати. В подібній ситуації знаходиться, як подають стейтові чинники, близько 90 відсотків подібних інституцій цього стейту, які тримаються на поверхні покищо, завдяки своїм високим резервам.

Крайова асоціяція керівництва закупів, у якій об'єднані аґенти закупу всіх великих фірм та інституцій видала свій рапорт про аналізу й висновки з теперішньої господарської ситуації. Рапорт опертий на звітах і аналітичних даних 225 аґентів провідних американських компаній. Рапорт стверджує, що в листопаді спад господарської активности в ЗСА приспішився і охопив нові ділянки. Так само виявилися різні познаки дальшого спаду в недалекому майбутньому. Віцепрезидент Корнінґ Ґлесс, Ралф Бейкер заявив: „Кожен є дуже обережний. Замовлення є дуже слабі, ми будемо обнижувати свою продукцію, бо не хочемо створити завеликих товарових запасів". Подібну тактику застосовують і всі інші великі фірми.

Петро Григоренко

НЕ РЕПРЕЗЕНТУВАТИ — ДІЯТИ !

(до п'ятиріччя УГГ)

I

Українська Громадська Група Сприяння Виконанню Гельсінкських угод (Українська Гельсінкська Група — УГГ) народилася під гуркіт каміння і брязків розтрощеного скла: у першу ж ніч після оголошення декларації про створення групи (з 9-го на 10-те листопада 1976 року), банда „невідомих" погромників майже півгодини бомбувала камінням і уламками цегли квартиру керівника групи Миколи Руденка, в якій тоді перебували дві жінки — Раїса Руденко і Оксана Мешко. Викликана телефоном міліція не поспішала, а прибувши, подією не зацікавилась, хоча квартира міститься в районі, який перебуває під спеціяльною державною охороною. Злочинців, як того і слід було чекати, не знайшли.

Так розпочався новий етап двобою між КҐБ і повоєнною українською інтеліґенцією. Перший етап закінчився в 1972 році засудженням найбільш активної частини цієї інтеліґенції, так званих „шістдесятників", які протягом шістдесятих років леґально вели цілком законну національно-культурну роботу: збирання українського фольклору, створення народних хорів, відновлення народних традицій, зокрема різдвяних колядок, виступи в офіційній пресі і „Самвидаві" з віршами, літературно-критичними та філософськими творами і публіцистикою. Найвидатніші твори того періоду: „Інтернаціоналізм чи русифікація?" Івана Дзюби і „Лихо з розуму" Вячеслава Чорновола. Така діяльність мала великий успіх у пробудженні національної самосвідомости.

Налякавшися, влада рішила знищити цей рух одним ударом. Свідки тюрми КҐБ в Києві, Львові та інших містах наповнилися поетами, філософами, літературними критиками, художниками, лікарями, істориками й іншими активістами, діячами культури і науки. Було заарештовано близько півсотні людей. Серед них: критик І. Дзюба, поети І. Калинець і його дружина І. Стасів-Калинець, М. Осадчий і В. Стус, філософ В. Лісовий, публіцист В. Чорновіл, критик І. Світличний і його сестра філолог Н. Світлична, художниця С. Шабатура та багато інших знаних і авторитетних в Україні людей.

Але всупереч сподіванням влади, ці небувало численні після сталінських часів арешти і навіть „покаяння" Івана Дзюби не зламали відродженого національного і людського почуття гідности тих, хто мав мужність іти далі „шістдесятників". Вони казали: „Ми залишаємо „покаяння" з Дзюбою, а його твір приймаємо на своє озброєння". Діяльність „шістдесятників" переконливо довела, що в сучасних совєтських умовах тільки леґальна діяльність дає позитивні наслідки. Нелеґальні організації в найкращому випадку живуть до першого їхнього вияву. Частіше КҐБ нищить їх, коли вони тільки організуються, або починають готуватися до дій. Беруть їх невідомими народові і, як правило, про них так ніхто нічого й не довідається.

Прийшовши до таких висновків і враховуючи, що уряд не дозволить користуватися формами роботи „шістдесятників", новий ешельон протидержавної опозиції почав шукати інших форм леґальної діяльности. У зв'язку з цим звернули увагу на ініціятиву москвичів, які створили Гельсінкську групу. Я не буду розвивати цю тему; про це писали досить багато. Я тільки хочу підкреслити, чим Гельсінкський рух привернув увагу саме українців, чому вони так міцно й одностайно підхопили ідею Гельсінкської групи.

Поперше, ми звернули увагу на те, що Гельсінкський заключний акт зобов'язує учасників, у тому числі й СССР, забезпечити права людини, включно з національними правами. При тому підкреслено право націй на самостійне державне існування і право вирішувати свої національні питання без зовнішнього втручання. Значить, Гельсінкський заключний акт міг стати для нас програмовим документом. Спираючись на нього, можна було виступати проти порушення людських і національних прав в Україні.

Подруге, акт опублікований і не має секретних договорів. Отже, про порушення його статтей можна говорити відкрито; в цьому немає злочину. Оскільки ж совєтський уряд підписав Гельсінкський Акт, репресії за сприяння його виконанню засуджуватиме весь вільний світ, це стане якоюсь хоч найменшою перепоною на шляху репресій. Але ми не перебільшували ту перепону. Треба було готуватися пройти „шлях на Голготу", щоб завоювати групі право на існування і дати людям приклад боротьби за свої права.

Потретє, Совєтському Союзові Акт дав уже, чого він домагався: визнання повоєнних кордонів. Тому він не поспішатиме виконувати свої обіцянки в галузі прав людини і в гуманітарних питаннях, а без цього Захід безпеки не матиме і йому прийде домагатись від СССР виконання своїх зобов'язань. На цьому інтереси Заходу збігаються з нашими. А це дає нам можливість вийти на міжнародний простір, встановити зв'язки зі західньою демократію, розголосити про українські інтереси на цілий світ, що в майбутньому допоможе Україні дістати міжнародну підтримку.

Почетверте, Гельсінкський Акт визнав неприпустимим вживання сили для зміни існуючих кордонів, що дуже важливо для України, особливо в перший період після розвалу совєтської імперії, коли українська національна держава ще не матиме єдиних, по-сучасному організованих, збройних сил і стійкого державного уряду, а всі інші сусіди (крім Білорусії) мають національні держави зі значними збройними силами і можуть претендувати на ту чи іншу частину української території. Боротися проти таких потягнень треба вже тепер і Ґельсінкський Акт дає добрий для цього ґрунт.

Добре все обміркувавши, Група з першого ж дня заговорила голосом зрілости. І голос цей залунав на весь світ. У першому ж меморандумі Група розказала про страшне свавілля в Україні, про нахабне потоптання людських і національних прав. А далі документ за документом розголошували факти і докази грубих порушень статтей Заключного Акту. Влада дійсно опинилася в скрутному стані. Жадна з Гельсінкських груп, в тім числі Українська, в своїх документах не виходила за межі питань, охоплених Заключним Актом. Репресії проти цих груп за таких умов були б явно засуджені світом, і совєтська влада вагалась. Потім вирішили змусити групи мовчати, вживаючи попередження, адміністративні переслідування, обшуки і. т. п. Коли ж це не допомогло, заарештували майже одночасно трьох провідних членів Московської групи (Ю. Орлова, А. Ґінзбурґа, А. Щаранського) і двох з Української (М. Руденка, О. Тихого). Згодом в Українській групі заарештували двох наймолодших її членів (М. Мариновича і М. Матусевича). Намагаючись ввести міжнародну громадськість в оману, всім арештованим зфальшували обвинувачення як за кримінальні злочини, а не за участь у Групі. Від усіх, особливо від керівника Групи М. Руденка домагались „покаяння". При цьому до нього вживали фізичних і моральних тортур. Щоб світ утихомирився, забув про перші ув'язнення гельсінкців і крайньо жорстокі присуди їм, арешти припинили більш як на півроку. Потім відбувся поодинокий арешт. Заарештували Левка Лук'яненка, якого ми називали душею і розумом Української групи. Після цього знову цілий рік арештів майже не було: Від грудня 1977 до грудня 1978 заарештовано лише двох, при тому найменш відомих учасників Гельсінкського руху Петра Вінса і Йосифа Зісельса. Очевидно, такими арештами КҐБ хотів настрашити тих, хто мав намір приєднатися до Групи.

Але ніхто не лякався. Група зростала чисельно і дуже активно розкривала свавілля влади, особливо в національних питаннях. Досить широкі кола в Україні довідалися про Групу і почали звертатися до неї. Невідомі члени Групи прості трудівники з різних місць України, пишучи в різні урядові інстанції про вчинені їм кривди, копії своїх заяв посилали в Групу і про це вказували в ориґіналах. Перемогою було і поступове, безперервне зростання міжнародного авторитету Групи. І влада, враховуючи досвід Беоґрадської наради, під час якої західні делеґації не схотіли псувати стосунків з СССР через „якихось там дисидентів", вирішили нищити Гельсінкський рух до кореня. У лютому 1979 року почалися арешти... До листопада заарештовано 10 членів Групи, а один в наслідок багаторічного жорстокого цькування покінчив самогубством. В 1980 році заарештовано ще шість членів Групи і двох близьких до неї (Юрій Бадзьо і Генріх Алтунян), останнього із відомих членів Групи (Івана Кандибу) заарештували на початку 1980 року.

(Продовження буде)

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ застановляється над можливістю покликання спеціяльного прокуратора для перевірки закидів проти секретаря Департаменту праці Реймонда Донована, який перед номінацією був високим урядником в одній з нюджерзьких будівельних компаній і був присутній при нелегальній трансакції підкупства профспілки будівельних робітників. Закон вимагає, що бюро генерального прокуратора мусить перевірити кожний закид,висунений проти члена Уряду, включно з Президентом і віцепрезидентом, щоб встановити чи вони не порушили цього федерального закону. Сам Донован відмовився від коментарів у цій справі, а його співробітники заявили, що було б помилково вважати секретаря праці винним тепер, коли ще навіть не розпочалось слідство.

За сильну...

(*Продовження зі стор. 2*)

їхній земляк Ткачов: „Наш народ в своїй величезній більшости пройнятий принципом суспільної власности: він являється, коли можна висловитися комуністом по інстинкту, по традиції". І якщо пригадаємо собі реакції українців і росіян на процес колективізації у СССР, то, мабуть, Ткачов має багато рації.

Індивідуаліст шукає особовість, він з природи є ворогом усяких тоталітаризмів, під час того, як колективіст являється знаменитим матеріялом для підтримки тоталітарних режимів.

Наше покоління в більшості, себто ті, які виростали в Україні і виїхали відносно молодими на еміґрацію, по обох боках Збруча, було заражене ідеями тоталітаризмів. Ми критикували ідеї демократії, не старалися її вповні зрозуміти і тому взяло добрий шмат часу, заки ми обтряслися від чаду різних тоталітаристичних ідеологій і стали на власні ноги. Деякі з нас і до кінця життя не позбудуться упередження до „гнилих демократій", без уваги на це, що на власних очах переживаємо різні катастрофи, до яких доводять свої суспільства різні тоталітарні режими.

Український Демократичний Рух, який сформувався в політичну організацію, що має завдання плекати і поширювати українську демократичну ідею, перетривав перші роки своєї дії і безперечно здобув право громадянства та вступив в другу стадію, стадію закріплення своїх коренів, стадію поширення себе в першу чергу серед молодшого покоління, яке завтра займе наші позиції в нашому громадському і політичному житті і для якого демократія - це вже природний спосіб життя.

Новообраний провід Українського Демократичного Руху (дехто пробував слово „Рух" замінити „Союзом" або якоюсь іншою ширшого змісту назвою, що й залишилося відкритим для остаточного рішення), має перед собою роки важкої, але вдячної праці над поширенням демократичних ідей, демократичних організацій і може розвинутися у важливий й ефективний інструмент в боротьбі за українську демократичну державу. Українська демократична ідея та її реалізація не мають довгих накопичень минулого і тому важко є про них говорити з повною компетенцією, але й інші антидемократичні ідеології не мають своїх матеріялів, щоб доказувати протилежне. Короткий час Визвольних Змагань, де все відбувалося під натиском різних сил, не можна аж ніяк уважати „нормальним", питомим українській демократичній ідеї й дійсности.

Демократія має свою довгу історію майже в усіх цивілізованих і культурних народів, тому важко собі уявити, що того самого не буде в нас, в Україні.

Тут на еміґрації є теж ряд стабільних, поважних і надійних демократичних інституцій, таких, як: ОДУМ, Союз Українок, різні братські союзи, ОДВУ, Пласт, різні професійні організації, одним словом Український Демократичний Рух може мати добрих і співзвучних союзників. Треба, щоб нова Управа стала динамічною, далекосяжною у плянуванні, а майбутнє може бути дійсно надійне. Одне є певне: українська діяспора конечно потребує цього роду організації.

НЕ 37,000, А ВСЬОГО 17,000 ДОЛЯРІВ

У вістці з розмови з представниками ОМУС-у в редакції „Свободи", в четвер, 22-го жовтня, що була надрукована в ч. 216-му з суботи, 14-го листопада, за ініціялами Л.В-а, трапилися помилки. Одна помилка є в поданій сумі, зібраній на публікацію: в касі Об'єднання Мистців Української Сцени є не 37,000 долярів, як написано, а всього 17,000 дол., що, очевидно, становить лише частину потрібних для завершення видання суми. Інші помилки: біля прізвища ред. Олега Лисяка стоїть означення „актор", а має бути „автор"; теж у заголовку згадано „третій том" книги про театр, коли насправді „Наш Театр" матиме лише два томи: перший, що появився у 1975 році, і другий, що появиться в році 1982. — Ред.

Український Гарвард вшанував мецената

Степан Сідлярчук

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Степан Сідлярчук — меценат і багатолітній представник ФКУ в Бостоні. Йому 80 літ. Він — енергійна, повна оптимізму людина з ясним розумом й щедрим серцем. Ввесь час цікавиться українськими справами й підтримує багато доброякісних українських починів.

Ентузіястом Українського Гарварду був він від самих початків того проєкту, добре розуміючи потребу підтримки української науки. Вже в 1967 році вплатив першу пожертву до ФКУ і відтак по сьогоднішний день регулярно передає значні грошові датки на ту ціль, досягаючи суми понад 6,000 долярів. Він займався теж збіркою ФКУ серед українців його місцевости. Його довір'я до ФКУ, на основі спостережень праці Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, якого він є частим гостем, визначує його наскрізь конструктивне становище до українських завдань: менше критикувати, а більше працювати.

С.Сідлярчук приїхав до Бостону в 1950 році й негайно включився в суспільно-громадське життя. Працював на становищах голови Відділу УККА, голови Українського Народного Дому, в Пласті, Пласт-Прияті, в церковному комітеті, в церковному хорі та брав активну участь в діяльності крайових управ кількох інших установ, завжди в першому ряді жетвенних працівників. Він і досі є одним з активніших членів української Бостонської громади.

С.Сідлярчук народився 2-го грудня 1901 року в Снятині. Закінчив там сім кляс народної школи. До Української армії вступив в 1918 році. Брав участь у боях у Чортківській офензиві та здобутті Києва. Повернувшись з полону додому, одружився в 1926 році з Марією Ляшкевич; мали вони дві доньки та сина. У часі Другої світової війни вступив до Дивізії „Галичина" і як підстаршина брав участь в її боях. Із чужини він дбайливо допомагав своїй сім'ї. Його діти й внуки здобули високу освіту.

В день уродин Степана Сідлярчука гарвардці влаштували прийняття в його честь. В одній із заль факультетського клюбу університету зібрались професори, наукові співпрацівники, бібліотекарі, студенти, а також репрезентанти Головної Екзекутиви ФКУ. Панувала дружня родинна атмосфера. Був торт і кількаразове „Многая літа". Тост підняв директор УНІГУ проф. О.Пріцак; склав побажання теж співдиректор УНІГУ про. І.Шевченко Проф. Ф.Сисин розповів про „давні часи", коли він та інші студенти переводили збіркову акцію в Бостоні під командуванням Сідлярчука. Від Головної Екзекутиви ФКУ склав побажання Ювілятові Б.Тарнавський. Відтак кожний підходив до мецената, щоб побажати добра й щедрого Господнього благословення. Д-р Казуо Накай, японський спізробітник УНІГУ, теж склав побажання Сідлярчукові українською мовою.

І так, на цій радісній імпрезі зійшлися три покоління, яких об'єднує одна мета: краще та постійне служіння українській справі.

Меценатський дар з Німеччини

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) — Цими днями одержано меценатський даток на потреби Українського Наукового Інституту в Гарвардському Університеті (УНІГУ) — чек на дві тисячі долярів з посмертного фонду Ярослава Федика, який помер 9-го липня 1981 року на 65 році життя в Мюнхені і там був похований.

Ярослав Федик, родом з Бережанського району Львівської области, був співзасновником і працівником видавництва „Сучасна Україна", „Сучасність" і „Пролог". У ранній молодості він став членом Організації Українських Націоналістів, був учасником організованої визвольної боротьби проти польських, німецьких та московських окупантів і виконував обов'язки головного зв'язкового Проводу ОУН.

Головний штаб УПА нагородив Покійного в 1950 році Срібним хрестом бойової заслуги другої кляси за особливі заслуги у вдержуванні зв'язку з організованим підпіллям в Україні.

Згадка про Я.Федика зберігатиметься не лише в діловеденні УНІГУ, майбутні покоління українського Гарвардського середовища з глибокою вдячністю згадуватимуть ім'я цього патріота.

Духовний опікун ФКУ поминатиме св.п. Ярослава Федика з Заупокійних Святих Літургіях, які відправляються за померлих членів ФКУ.

На конференції в Державному Департаменті

Д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", вітається з ген. Александром Гейгом на Крайовій конференції в справах закордонної політики ЗСА, що відбулася 29-го жовтня 1981 року в Державному Департаменті у Вашінґтоні. Ген. Гейг, головний доповідач на конференції, говорив про потребу привернення Америці мілітарної сили, боротьбу проти міжнародного терору, допомогу країнам третього світу та затіснення зв'язків із союзниками ЗСА у світі.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої

бл. п. СТЕФАНІЇ МОРОЗ

складають 20.00 долярів

на ТОВАРИСТВО СВ. СОФІЯ

М. В. ОСТРОВСЬКІ

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ І БРАТА

бл. п.

ЕВГЕНА КОЛОДІЯ

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 20-го грудня 1981 р. о год. 8-ій ранку

в Українській Католицькій Церкві

в Джерзі Ситі, Н. Дж., 30 Bentley Avenue,

в Римі і Нюберрі, С. Каролайна

Про молитви за спокій душі Покійного просить —

дружина — ІРЕНА з Родиною

В ПЕРШУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, ТАТА І ДІДУСЯ

бл. п. д-ра психології

ІВАНА П. ПИРІГ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

дня 23-го грудня 1981 року

У ЦЕРКВАХ:

св. Михаїла у Cherry Hill, N.J.
св. Йосафата у Bethlehem, Pa.
Матері Божої у Ozone Park, N.Y.
Царя Христа у Boston, Mass.
Преображення Ісуса Христа у Denver, Colorado

Про згадку в святих молитвах за душу Покійного, Приятелів і Знайомих просять:

дружина — ЗИНОВІЯ
син — РОМАН з дружиною ЛЮБОЮ
внучки — АНДРІЙ І АДРІЯН

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ГІЛЯРІЯ ІВАНА ЗАРИЦЬКОГО

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в суботу, 19-го грудня 1981 р., о год. 9-ій ранку

в українській католицькій церкві

св. Володимира в Гемстеді, Н. Й.

РОДИНА

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що 24-го листопада 1981 року відійшов у Вічність на 76-му році життя мій Найдорожчий БРАТ, уроджений в Товмачику, пов. Коломия, Зах. Україна

бл. п.

ЮРІЙ ДИКАН

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у п'ятницю, 27-го листопада 1981 року в Голівуд, Флорида.

Горем прибитий:

ІВАН — брат
і дальша Родина

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДЕРЖАВНІ ЧИННИКИ ІЗРАЇЛЯ І ГРОМАДСЬКІ установи світового **жидівства занепокоєні поважним** спадом виїздів жидів із Совєтського Союзу. Згідно з обрахунками, понад **600,000 жидів** у різних республіках СССР отримали **важні виклики з Ізраїля**, але число тих, що одержали виїздні **візи, впало катастрофально**. Коли 1979 року 51,320 жидів **покинули СССР** то цього року до кінця листопада виїхало **тільки 9,013**. Гіяс, головна допомогова у виїздах жидівська **організація**, рішила змінити свою політику у **відношенні до тих, які після** виїзду з СССР воліють їхати до **інших країн, як Ізраїль**, щоб створити кращі умови для **збільшеного виїзду** жидів із СССР.

АМЕРИКАНСЬКА ПОГРАНИЧНА СЛУЖБА дістала докладніші інструкції **й доручення про зміцнення** погранич ної охорони у зв'язку **з провіреними даними**, що дві групи терористів мають у **пляні дістатися на терен ЗСА**. Одна з тих груп має бути **кермована** одним з **найвидатніших** сучасних терористів **венесуельце Карльосом, який відомий в терористичних колах під псевдонімом** „Шакаль". Дотеперішні дані **вказують**, що обидві групи намагатимуться перейти **кордон до ЗСА** з Мехіко і тому на тому кордоні особливо **зміцнена охорона. За тими** групами мав би стояти провідник **Лівії, Муаммар Каддафі**.

ЗСА НЕ ВТРИМУЮТЬ НОРМАЛЬНИХ дипломатичних зв'язків з **республікою Анґоля, у зв'язку з тим**, що на терені Анґолі перебуває **кубинський експедиційний** корпус, який фактично творить **„державу в державі"**, а його командування веде на терені **Анґолі** свою окрему політику, творячи на її терені **випадові бази для партизанських** і терористичних акцій в інших **африканських державах**. Теперішній президент Анґолі **Хозе Едуардо дос Саньос** формально запропонував **ЗСА наладнати нормальні** дипломатичні відносини **й політичну та економічну співпрацю. Уряд ЗСА** студіює ту **пропозицію з метою провірити**, чи це маневр, чи справжній **намір уряду Анґолі**.

АМЕРИКАНСЬКІ ЗАКОНОДАВЦІ, ЯКІ ПІД ЧАС Дня Праці **побували на короткій відпустці** у своїх місцевостях, привезли до **Вашінґтону не дуже заохочуючі** вістки. Багато з них, **у розмовах з кореспондентами** чи під час виступів **на різних радіо-телевізійних** програмах підкреслюють, що **американська спільнота** починає висловлювати сумніви **щодо ефективности економічної** програми **президента Роналда Реґена. Не зважаючи на це особа Р. Реґена все ще залишається популярною серед американського народу і подавляюча більшість** громадян З'єднаних **Стейтів Америки висловлюється** позитивно про його .

На допомогу розбудови Українського Музею в Ню Йорку

„Тропічні кактуси" — офорт Аркадії Оленської-Петришин. Розмір — 11 7/8x135/8 ін. Кольор зелений.

Мистці Богдан Божемський, Яків Гніздовський і Аркадія Оленська-Петришин дали Українському Музеєві на продаж свої твори з тим, що частина грошей з продажу піде до каси Музею. Кольорова графіка Б. Божемського „Сова", дереворіз Я.Гніздовського „Папороть" і офорт А.Оленської-Петришин „Тропічні кактуси" є в продажу в крамничці Музею. Їх також можна замовляти поштою.

Ці твори були випущені обмеженим накладом — 150 примірників кожний, всі мають оригінальний підпис мистця.

Ціна „Папороті" — 75 дол, а з того 50 дол. можна зняти зі суми прибутків при заповнюванні податкових документів, як пожертву на Музей. „Тропічні кактуси" коштують 45 дол., з того 30 дол. — на Музей. „Сова" коштує 40 дол., з того 20 дол. дістане Музей (тобто, можна зняти як пожертву).

Ці праці збагатять колекції аматорів українського мистецтва. Кожна з них буде добрим різдвяним подарунком людям з мистецьким смаком. До того а придбання цих творів видатних українських мистців фінансово допоможе Українському Музеєві, сприятиме його розбудові.

Замовлення слід висилати на адресу: Ukrainian Museum, 203 Second Ave., New York. N.Y. 10003.

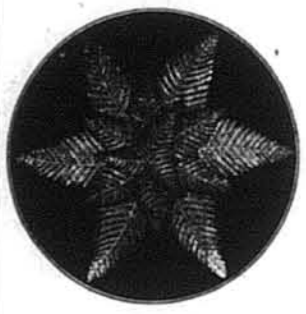

Дереворіз Якова Гніздовського „Папороть". Розмір — 13x13 ін.

Кольорова графіка Богдана Божемського „Сова". Розмір — 13x10 ін.

ЩЕ ПРО НАРАДИ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ

У вістці про відбуття наради Окружного Комітету Відділів УНС філядельфійської Округи в неділю, 22-го листопада ц.р., яке було поміщене в „Свободі" з 3-го грудня не подано, що голова Округи Петро Тарнавський відкриваючи наради привітав крім головного предсідника д-ра Івана Флиса також головного контролера проф. д-ра Богдана Гнатюка і головного радного д-ра Івана Одежинського. А під час дискусії багато важливих справ заторкнув секретар 239-го Відділу проф. Володимир Винницький.

Храмове свято парафії у Філядельфії

Почитання св. архистратига Михаїла прийшло в Україну із прийняттям християнства. На його прославу поставили собори, більші й менші церкви. В іконостасах виднів його образ, який зображав його, як переможця зла. В перемозі св. архистратига Михаїла князі, гетьмани, козацтво черпали снагу й силу для перемоги над ворогами. На українських прапорах, що з ними йшли наші славні предки в переможні походи, пишався поруч золотого тризуба з хрестом образ св. архистратига Михаїла.

Перед п'ятьма роками двадцять п'ять українських католицьких родин, бажаючи зберегти традиційний церковний календар і продовжати святкувати всі наші свята, так, як це було на рідних землях, вирішили створити окрему парафію, тим більше, що з дня на день помітно збільшувався цей гурт людей. І коли зібрано певну суму грошей, закуплено майже сімнадцятиакрову посілість із забудуваннями. Саме в той час, відвідуючи Філядельфію, Патріярх Йосиф посвятив цю посілість і місце під майбутню церкву. Так постала нова парафія, прийнявши назву Покров св. архистратига Михаїла, яка ще донедавна підлягала безпосередньо Блаженнішому, тому ще й досі багато вважає її патріяршою церквою. Із тодішніх 25 родин сьогодні — слава Богу — є 125 родин, і вони вже понад рік є під юрисдикцією філядельфійської митрополії. Парох цієї парафії — о. митрат Зенон Злочовський, три роки тому приїхав з Польщі. Парафіяни відносяться з великою пошаною до свого пароха, люблять його спів, його духовні науки; до речі, не диво, бо о. парох закінчив консерваторію, студіюючи спів і композицію, а Божого слова як катехит навчав у різних школах, включно до середньо-технічних; його дуже часто запрошувано проводити реколекційні науки навіть кількакратно в ЗСА. Парафіяни пишаються ним, як значним композитором церковної музики. Ось фрагмент одної з рецензій: „Великого тріюмфу і прослави дізнав о. З. Злочовський, коли його 15-ту Службу Божу на мішаний хор відспівав один із найкращих польських хорів — Хор Опольської Філармонії на Міжнародному фестивалі у Вроцлаві 1979 року". Цю Службу Божу в цілості передало варшавське радіо.

При парафії зразково діють прицерковні організації і товариства, в першу чергу Сестрицтво св.Анни, Братство св. архистратига Михаїла і Братство молоді св. Івана Богослова.

22-го листопада 1981 року парафія св. архистратига Михаїла святкувала свій храмовий празник: о. митрат Зенон Злочовський відслужив Богослужбу; проповідь виголосив о. Андрій Шагала, ЧСВВ, який приїхав з Польщі на відвідини до ЗСА. У другій частині блискучої проповіді о. Шагала в коротких словах розповів про життя-буття українців у Польщі й особливо наголосив, що у відрізненні до нашої молоді в ЗСА, яка тільки частинно ходить до церкви, українська молодь у Польщі стовідсотково горнеться до своєї Церкви, бо любить свій обряд і дорожить ним. Церковні хори, які складаються переважно з молоді, є чисельні.

Сповідали отці — Володимир Пелех і Андрій Шагала. До Св. Причастя приступило коло 100 осіб.

Після Богослужби відбувся празничний обід у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру,на якому було біля 300 осіб гостей і прихожан. Обід приготовило Сестрицтво св. Анни, що його очолює Євгенія Колтун. Присутніх після молитви привітав голова Парафіяльної ради д-р Володимир Пушкар. Зі словом виступили о. митрат Злочовський і о. Андрій Шагала. Головним промовцем був о. Мірчук.

Після обіду відбулася мистецька програма, яку підготовили Юлія і Дмитро Шашаровські. Ю. Шашаровська кожну точку програми заповідала коротеньким віршем.

Першою виступила маленька Таня Шаповаленко з віршем „Мово рідна" Володимира Твердохліба. Таня, маючи рецитаторські здібності,виступає часто, та цим разом вона перейшла себе.

Петро Прус виконав „Інтермеццо" Ревуцького і „Танок Дзвінки" Кос-Анатольського. Скрипаль-соліст передав задум композитора до нюансів. Також Кос-Анатольський, якщо б був серед слухачів, зрадів би , що в особі П.Пруса знайшов знаменитого інтерпретатора й виконавця його нового твору. Слід додати, що фортепіянова партія була написана сливе паритетно із скрипковою, включно до вишуканих переходів і пасажів; це був знаменито зіграний дует — Петро Прус і Лідія Бульба.

З черги виступив бас-баритон Ігор Кушнір. Між іншим, ця молода людина має Богом даний талант. Він виконав арію Сірка із „Про що тирса шелестіла" й „Ой, під вишнею", пісню Виборного з „Наталки Полтавки". Ігор Кушнір розпоряджає широкою скалею, голос сильний і металічний, а приємний тембр ще більше підносить вальор його голосу.

Язичинська виголосила монолог на актуальні теми власного пера. Сатиру авдиторія прийняла, як звичайно, прихильно оплесками.

Сольовий танок власного укладу виконала молоденька вродлива Андрея Карабин, використавши до нього музику: „За твої, дівчино", „Кедь прийшла ми карта" і „Верховино". Оригінальність хореографії і фінез її рухів нагородила публіка рясними оплесками; балетниця - співачка-хористка „Калини", походить з третього покоління.

На закінчення програми виступив співочий ансамбль „Калина" при церкві Благовіщення, виконавши „Вогник" Майбороди, „Вівчарик" О.Садовського і популярну пісню „Ясени".

Усі точки, як і ця остання, були щедро оплескувані. Крім виступу Язичинської, до всіх точок акомпаньювала Лідія Бульба, чим піднесла рівень всієї імпрези.

Я.К.

Пам'ятний жовтень...

Десятки років минули, відколи іміґранти, односельчани з села Гниловід (тепер Гвардійське), колишнього Підгаєцького повіту заснували у Сиракюзах, Н. Й., Товариство „Любов". Це Товариство фінансово допомагало рідному селу. Воно спричинилося також до створення Українського Народного Дому, що в ньому містилася читальня „Просвіти" і кооператива.

Це сталося 30-го жовтня 1927 року. Постановлено в тому місяці відслужити Богослуження за померлих членів обох товариств.

Служба Божа відбулася у неділю, 11-го жовтня ц.р., в 9-ій годині вранці в українській католицькій церкві. На Богослуження, крім парафіян цієї церкви, прибули як наші односельчани, так і народжені вже тут, на поселенні. Після Служби Божої ще довго розмовляли односельчани, згадуючи тих, що працювали на просвітній ниві.

Минулого 1980 року ми також мали Богослуження, а потім спільний обід, і так відсвяткували 60-річчя постійних зв'язків із рідним селом.

Після Другої світової війни наші односельчани при допомозі сусідніх сіл допомагають церкві, щоб у тих тяжких умовинах зберігти її для віруючого люду.

Зараз ми отримали цікаві відомості. Єпископи Львівський і Тернопільський призначили священика до тієї церкви з осідком в селі Гвардійському (колишнє Гниловоди). Цей священик має обслуговувати сусідні села — Мозолівку, Котузів і славну Зарвяницю. Люди всіх околишніх сіл радіють цією подією, бо могтимуть молитися у своїм рідним віровизнанні.

Отже, поміч, яку ми подамо церкві в рідному селі, і в майбутньому матиме історичне значення.

А.Бусько

Українець...

(Закінчення зі стор. 1)

раїнське питання є вирішальним для стабільности совєтської імперії. Українське питання, — на думку Л.Смородського, — стає політичним питанням міжнародного значення.

Після конференції адв. М. Смородський мав особисті зустрічі та розмови з представниками Міністерства закордонних справ Японії, з політичними діячами, науковцями та учасниками конференції.

День подяки в Ню Йорку

Секція Сеньйорів при Товаристві „Самопоміч" в Ню Йорку улаштувала 29-го листопада дуже вдалий День Подяки в Спортовому Клюбі. Участь взяло коло 40 членів, не дивлячись на те, що в ту неділю було кілька інших імпрез в той самий час.

На ґарно прибраних квітами столах пишалися прикрашені тарілки з традиційним індиком, вино і овочеві напитки. Голова сеньйорів д-р Микола Шпитко, привітавши зібраних, попросив до молитви о. І.Ткачука, який сказав: „Щоправда, день подяки — не наше церковне свято, але питоме американське, проте ми тут на вільній землі мусимо також подякувати Господові, що знайшлися в цій країні і щасливо оминули гірку долю наших братів в Україні. Пам'ятаймо про наших рідних, що караються по тюрмах і психушках за рідне вільне слово, за віру в Бога"

Артист сцени С.Крижанівський прочитав новелю В.Стефаника „Побожна"; зазначивши при цьому, що ще у Львові за часів дир. В. Блавацького він виконував ролю Ґазди з цієї новелі. Дуже добре підібрана новеля, по-мистецьки виголошена, розвеселила присутніх.

Дехто з гостей також згадував різні свої пригоди як, наприклад, М.Шпитко д-р В. Палідвор, С.Крижанівський, М.Мартюк і Н.Більчинська.

Пані з комітету під проводом Олі Лісс, ініціяторки цього святкування, а саме: М.Раковська, Я.Салик, А. Никифорякова, М.Карпевичева, О.Леньова, Ст. Крушельницька, напрацювалися, а ще й здому принесли солодке та салатки. Допомагав їм, як завжди, Андрій Тропак.

Ольга Соневицька

СВЯТ—ВЕЧІР І НОВИЙ РІК У СТ. ПІТЕРСБУРЗІ

Ст. Пітерсбург, Фла. (Ю. І.). — Цьогорічна спільна Свята Вечеря відбуватиметься тут вже по традиції 24-го грудня ц.р., в українсько-католицькій залі церкви св. Богоявлення при 434 — 90-та авеню Північ о год. 7-ій вечора. Свят-вечірні страви приготовляє церковне сестрицтво св. Ольги під головуванням К. Хомик. Святу Вечерю попередять церковні відправи, що їх відслужить парох о. д-р Остап Оришкевич. Виступатиме також хор під диригентурою інж. Богдана Бемка. У четвер, 31-го грудня ц.р. о год. 8-ій вечора у цьому ж приміщенні відбудеться новорічна забава під звуки оркестри інж. Б. Бемка. Новорічну забаву влаштовує хор „Україна" під патронатом Українсько-Американського Товариства.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1981 р.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка 334-ий Відд., о год. 12:30 по пол. в домі фін. секретаря при 3324 Торрінґтон вул. на Пармі. Проситься членів прибути і вирівняти залеглі вкладки — Б. Задорецький, рек секр

НЕДІЛЯ, 20-го ГРУДНЯ 1981 р.

WATERVLIET, N.Y. Річні збори Б-ва св. о. Миколая 13-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в Укр. Клюбі. На порядку: вибір нової Управи на 1982 р. Проситься чл. прибути. Після зборів — перекуска. — Управа.

Вступайте в члени УНС

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1981 року кінчається з 31-им грудня. Тому аплікації нових членів приймatиме Головна Канцелярія тільки до 31-го грудня 1981 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та виспати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 31-го грудня 1981 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС